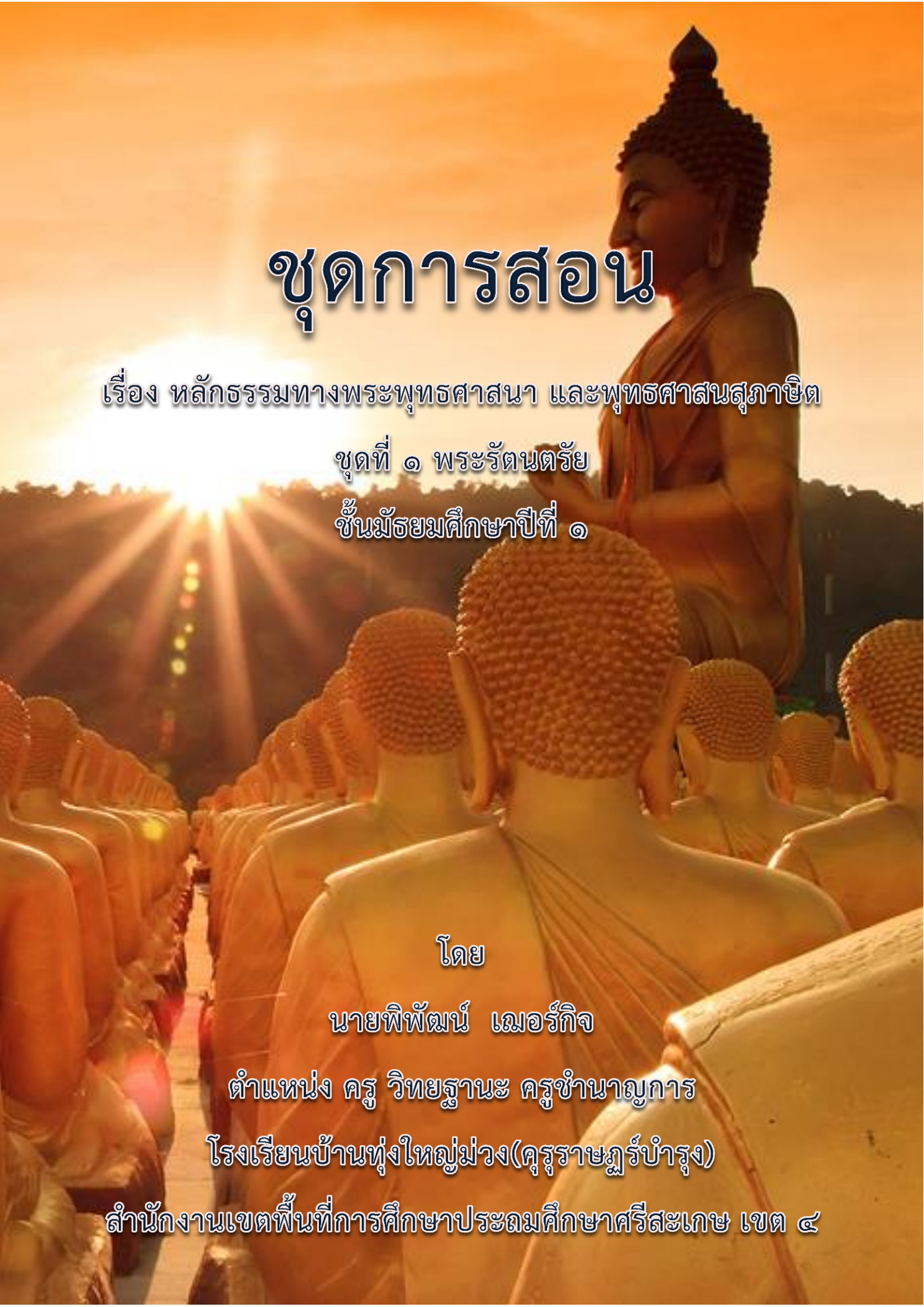

ชุดการสอน

เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนสุภาษิต

ชุดที่ ๑ พระรัตนตรัย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

โดย

นายพิพัฒน์ เฌอร์กิจ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนบ้านทุ่งใหญ่ม่วง(คุรุราษฎร์บำรุง)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๔

คำนำ

ชุดการสอน เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนสุภาษิต กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จัดทำขึ้นเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการเรียนในรายวิชา
สังคมศึกษา สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โดยจัดทำเป็น
ชุดการสอน จำนวน ๗ ชุด ประกอบด้วย

- ชุดที่ ๑ เรื่อง พระรัตนตรัย
- ชุดที่ ๒ เรื่อง อริยสัจ ๔ : ทุกข์
- ชุดที่ ๓ เรื่อง อริยสัจ ๔ : สมุทัย
- ชุดที่ ๔ เรื่อง อริยสัจ ๔ : นิโรธ
- ชุดที่ ๕ เรื่อง อริยสัจ ๔ : มรรค
- ชุดที่ ๖ เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต : การฝึกตน
- ชุดที่ ๗ เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต : การคบมิตร

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดการสอน เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชุดที่ ๑ เรื่อง พระรัตนตรัย จะเป็นประโยชน์กับ
ครูผู้สอน และนักเรียนทุกคนที่จะศึกษาความรู้ด้วยตนเอง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สามารถอยู่
ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

พิพัฒน์ เฌอร์กิจ

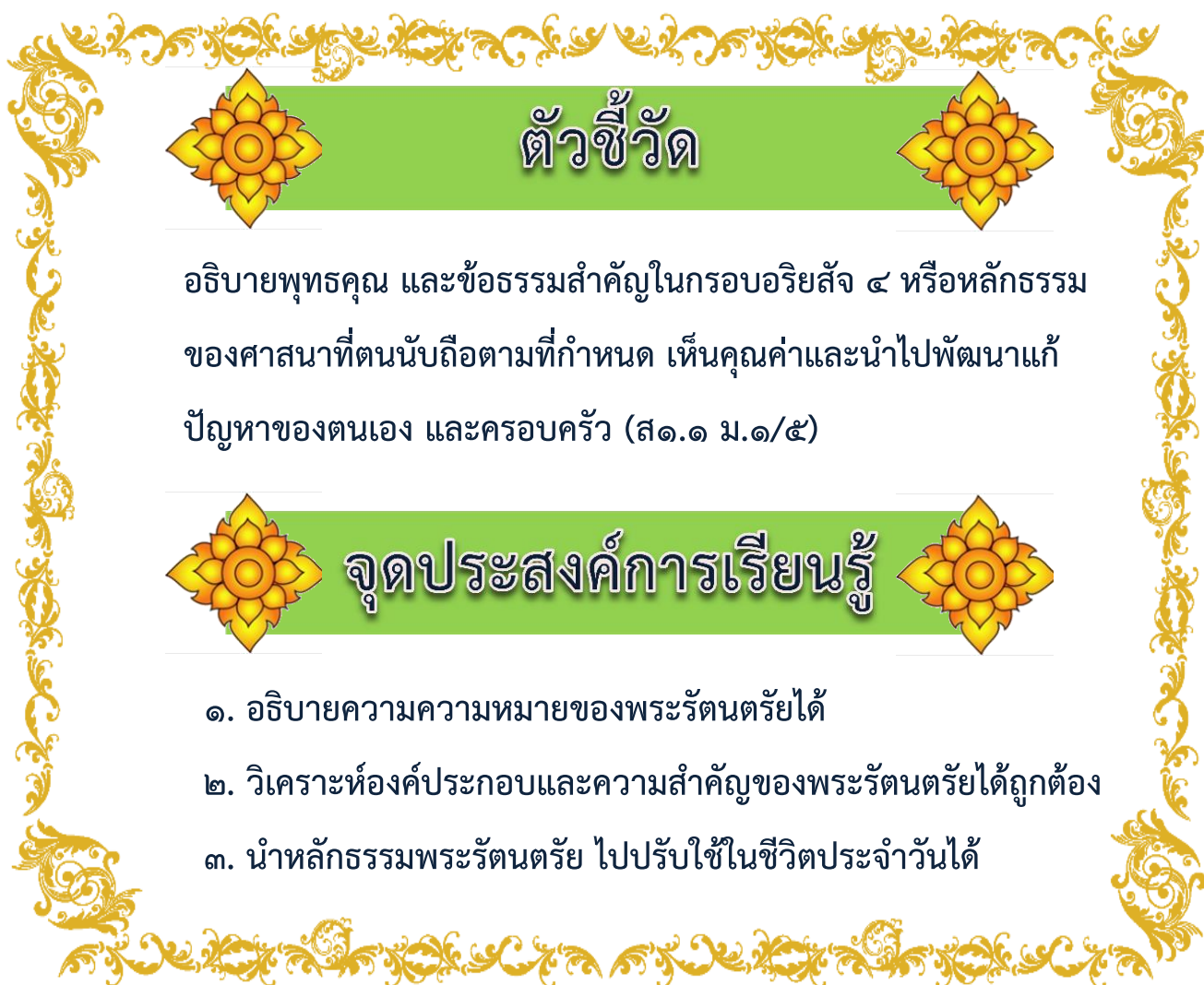
สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้	ค
คำแนะนำสำหรับครู	ด
คำแนะนำสำหรับนักเรียน	๒
แบบทดสอบก่อนเรียน	๓
ชุดการสอนที่ ๑ เรื่อง พระรัตนตรัย	
ใบความรู้ที่ ๑ ความหมายของพระรัตนตรัย	๖
ใบกิจกรรมที่ ๑	๗
ใบความรู้ที่ ๒ องค์ประกอบของพระรัตนตรัย	๘
ใบกิจกรรมที่ ๒	๑๐
ใบความรู้ที่ ๓ พุทธคุณ ๙	๑๑
ใบกิจกรรมที่ ๓	๑๔
แบบทดสอบหลังเรียน	๑๕
ภาคผนวก	๑๘
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน	๑๙
เฉลยใบกิจกรรมที่ ๑	๒๐
เฉลยใบกิจกรรมที่ ๒	๒๑
เฉลยใบกิจกรรมที่ ๓	๒๒
บรรณานุกรม	๒๓

ชุดที่ ๑ เรื่อง พระรัตนตรัย

ตัวชี้วัด

อธิบายพุทธคุณ และข้อธรรมสำคัญในกรอบปริยาสจ ๔ หรือหลักธรรม
ของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้
ปัญหาของตนเอง และครอบครัว (ส๑.๑ ม.๑/๕)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความความหมายของพระรัตนตรัยได้
๒. วิเคราะห์องค์ประกอบและความสำคัญของพระรัตนตรัยได้ถูกต้อง
๓. นำหลักธรรมพระรัตนตรัย ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

คำแนะนำการใช้ชุดการสอน

สำหรับครู

เมื่อครูผู้สอนได้นำชุดการสอนไปใช้ ควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. ชี้แจงให้นักเรียนอ่านคำแนะนำให้เข้าใจก่อนศึกษาชุดการสอน
๒. ใช้ชุดการสอนนี้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้
๓. ครูผู้สอนควรให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และควรเน้นเรื่อง
ความซื่อสัตย์ ไม่ดูเฉลยก่อน
๔. ชุดการสอนนี้สามารถใช้ทั้งในเวลาเรียน และในการสอน
ซ่อมเสริม

คำแนะนำการใช้ชุดการสอน

สำหรับนักเรียน

ชุดการสอนเล่มนี้ เป็นบทเรียนที่นักเรียนใช้วัดความสามารถ
 ของนักเรียนเอง ขอให้อ่านคำชี้แจง และปฏิบัติตามคำแนะนำแต่ละ
 ขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วนักเรียนจะได้รับความรู้อย่างครบถ้วน
 ขอให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๒. อ่านจุดประสงค์และทำตามความเข้าใจ
๓. ศึกษาบทเรียนไม่ควรอ่านข้าม ควรอ่าน และปฏิบัติตาม
ลำดับขั้นตอน
๔. ไม่เปิดดูเฉลยก่อนทำกิจกรรมในชุดการสอน
๕. ทำแบบทดสอบหลังเรียน
๖. นักเรียนทำกิจกรรมและแบบทดสอบด้วยความซื่อสัตย์

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ มีจำนวน ๑๐ ข้อ ใช้เวลาในการสอบ ๑๐ นาที ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

๑. คำสั่งและคำสอนของพระพุทธเจ้าจัดอยู่ในข้อใดของพระรัตนตรัย

- ก. พระพุทธรูป
- ข. พระธรรม
- ค. พระสงฆ์
- ง. พระไตรปิฎก

๒. องค์ประกอบพระรัตนตรัย มีอะไรบ้าง

- ก. พระปัญญาคุณ พระวิสุทธิคุณ พระมหากรุณาคุณ
- ข. พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์
- ค. พระไตรปิฎก พระธรรม พระสงฆ์
- ง. พระวินัย พระอภิธรรม พระพุทธรูป

๓. ข้อใด หมายถึง พระพุทธเจ้า ผู้ซึ่งเป็นศาสดา

- ก. พระพุทธรูป
- ข. พระธรรม
- ค. พระสงฆ์
- ง. พระรัตนตรัย

๔. ข้อใด คือ ความหมายของธรรมคุณ

- ก. คุณธรรมสูงค่าของพระธรรม
- ข. คุณธรรมอันดีงามของพระพุทธเจ้า
- ค. คุณลักษณะอันเพียบพร้อมดีงาม
- ง. คุณธรรมที่ตรัสรู้ได้ด้วยพระองค์เอง

๕. ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน คำว่า ผู้ตื่น ในที่นี้หมายถึงคุณด้านใดของพระพุทธองค์

- ก. พระเมตตาคุณ
- ข. พระกรุณาคุณ
- ค. พระวิสุทธิคุณ
- ง. พระปัญญาคุณ

๖. การละได้ซึ่งกิเลสโดยสิ้นเชิง หมายถึง พระพุทธคุณ บทใด

- ก. พระเมตตาคุณ
- ข. พระกรุณาคุณ
- ค. พระวิสุทธิคุณ
- ง. พระปัญญาคุณ

๗. ผู้เอกบวชในทางพระพุทธศาสนา ข้อใดคือ

- ก. พระพุทธ
- ข. พระธรรม
- ค. พระสงฆ์
- ง. พระรัตนตรัย

๘. พุทธคุณ “ทรงเป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ” ตรงกับภาษาบาลีว่าอย่างไร

- ก. อระหัง
- ข. สัมมาสัมพุทธโ
- ค. สุคะโต โลกะวิทู
- ง. วิชชาจะระณะสัมปันโน

๙. พระรัตนตรัย คือ แก้วอันประเสริฐ เหตุใดจึงกล่าวเช่นนั้น

- ก. พระพุทธเจ้าคือพระรัตนตรัย
- ข. สิ่งที่เคยรพสูงสุดในพระพุทธศาสนา
- ค. เป็นสิ่งที่ศาสนิกชนให้การเคารพบูชา
- ง. พระรัตนตรัยเป็นแก้ววิเศษ

๑๐. การระลึกถึงพระพุทธคุณ คือ “พระพุทธเจ้าเป็นหนึ่งในองค์ประกอบพระรัตนตรัย” ตรงกับข้อใด

- ก. พระพุทธเจ้าคือจุดเริ่มต้นของพระรัตนตรัย
- ข. พระพุทธเจ้าคือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ควรเคารพบูชา
- ค. พระพุทธเจ้าเพียงองค์เดียวมีฐานะเป็นพระรัตนตรัย
- ง. พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาของพุทธศาสนา

ใบความรู้ที่ ๑

พระรัตนตรัย

พระรัตนตรัย หมายถึง แก้วสามประการอันประเสริฐสุดของพุทธศาสนิกชนที่เรียกว่า รัตน (แก้ว) เพราะว่าเป็นสิ่งที่ประเสริฐ มีค่าสูง และหาได้ยาก เทียบด้วยดวงแก้วมณี

๑. พระพุทธรูป	หรือเรียกว่า	พุทธรัตตะ
๒. พระธรรม	หรือเรียกว่า	ธรรมรัตน
๓. พระสงฆ์	หรือเรียกว่า	สังฆรัตน

ที่มา : <https://mgronline.com/dhamma/detail/9560000080177>

ความสำคัญของพระรัตนตรัย

พระรัตนตรัย คือ ที่พึ่ง ที่ระลึก ที่ดีที่สุดของชาวพุทธ ในชีวิตประจำวันของชาวพุทธ จะเกี่ยวข้องกับพระรัตนตรัยอยู่เสมอ เช่น ตื่นนอนตอนเช้าสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย ก่อนไปทำงาน หรือไหว้พระก่อนออกจากบ้าน เมื่อไปถึงที่ทำงานก็ไหว้พระประจำสถานที่ทำงาน และไหว้พระรัตนตรัย ก่อนนอนทุกคืน ดังนั้นพระรัตนตรัยจึงมีความสำคัญต่อชาวพุทธอย่างยิ่ง

ใบกิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง หลังจากศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง พระรัตนตรัย เรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียน
ตอบคำถามกิจกรรมที่ ๑ โดยเขียนคำตอบลงในช่องว่างให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

๑. พระรัตนตรัย หมายถึง

.....

๒. แก้วอันประเสริฐ ประกอบด้วย

.....

๓. พระพุทธรูป หมายถึง

๔. พระธรรม หมายถึง

๕. พระสงฆ์ หมายถึง

๖. นักเรียนเกี่ยวข้องกับพระรัตนตรัยในชีวิตประจำวันได้อย่างไร ตอบมา ๕ ข้อ (๕ คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ ๒

พระรัตนตรัย

๑. **พระพุทธ** หมายถึง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ซึ่งทรงเป็นศาสดาของพุทธศาสนา ทรงค้นพบสัจธรรมด้วยการตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง และทรงนำมาเผยแพร่ สอนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติ ตามแนวทางที่ถูกต้อง พระองค์ทรงใช้ความเพียรพยายาม แสวงหาความรู้ในธรรมชาติเพื่อช่วยให้มนุษย์ ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ และประกาศศาสนาให้มนุษย์ได้เห็นสัจจะของชีวิต

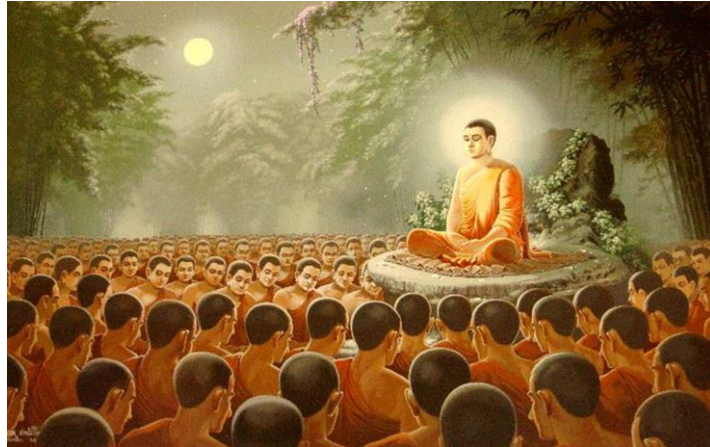
ที่มา : <http://images.palungjit.org/f540/พระพุทธเจ้า-27037.html>

๒. **พระธรรม** หมายถึง ธรรมะซึ่งพระพุทธเจ้าทรงค้นพบและนำออกเผยแผ่ หรือคำสอนของ พระพุทธเจ้า เกี่ยวกับความจริงตามธรรมชาติของทุกข์ และวิธีการดับทุกข์ ธรรมะของพระพุทธเจ้านั้น แต่เริ่มสืบทอดกันด้วยวิธีท่องจำแบบปากต่อปาก เรียกว่า "มุขปาฐะ" สมัยต่อมาจึงได้มีการบันทึกไว้ เป็นลายลักษณ์อักษร คัมภีร์ที่บันทึกพระธรรม ของพระพุทธเจ้านั้น เรียกว่า พระไตรปิฎก

ที่มา : http://thn246522social.blogspot.com/2016/08/blog-post_27.html

๓. พระสงฆ์ หมายถึง หมู่สาวกของพระพุทธเจ้า ผู้ซึ่งฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า แล้วเลื่อมใส สละเรือนออกบวช ถือวัตรปฏิบัติตามพระธรรมวินัยที่พระบรมศาสดาสั่งสอน และกำหนดไว้

ที่มา : http://jkongprapan.blogspot.com/2013/09/blog-post_6.html

ใบกิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำพยัญชนะที่อยู่หน้าข้อความด้านขวา ไปเติมในวงเล็บหน้าข้อความที่มีความสัมพันธ์กัน (๑๐ คะแนน)

(.....) ๑. พระพุทธ	ก. พระไตรปิฎก
(.....) ๒. พระธรรม	ข. แก้วสามประการ
(.....) ๓. พระสงฆ์	ค. บทสวดสรรเสริญพระคุณอันประเสริฐ
(.....) ๔. พระรัตนตรัย	ง. สัจจะธรรมแห่งชีวิต
(.....) ๕. อริยสัจ ๔	จ. ผู้ออกบวช
(.....) ๖. สาวกของพระพุทธเจ้า	ฉ. กิจวัตร ขอบปฏิบัติ ผู้ออกบวช
(.....) ๗. มุขปาฐะ	ช. พระพุทธเจ้า
(.....) ๘. พระธรรมวินัย	ซ. คัมภีร์บันทึกพระธรรมคำสอน
(.....) ๙. ทุกข์และวิธีการดับทุกข์	ฌ. อริยสัจ ๔
(.....) ๑๐. พระไตรปิฎก	ญ. สืบทอดธรรมะด้วยวิธีท่องจำ
	ฎ. ผู้ตัดแล้วซึ่งกิเลส
	ฏ. พระสงฆ์

ใบความรู้ที่ ๓

พุทธคุณ ๙

พุทธคุณ หมายถึง คุณอันประเสริฐของพระพุทธเจ้า มีทั้งสิ้น ๙ ข้อ แบ่งได้ ๓ ประการ คือ

๑. พระวิสุทธิคุณ หมายถึง พระพุทธเจ้าทรงมีพระทัยบริสุทธิ์สะอาดปราศจากกิเลสเครื่องเศร้าหมอง คือ ความ โลภ ความโกรธ และความหลง จึงทรงเป็นผู้สิ้นกิเลสทั้งปวงไม่ว่ากิเลสตามบทพุทธคุณ ดังนี้

อรหิ เป็นพระอรหันต์ คือ บริสุทธิ์ ไกลจากกิเลส เป็นผู้มีศีลบริสุทธิ์ เป็นผู้ตัดจากการเวียนว่ายตายเกิด เป็นผู้ไม่มีบาปกรรมทั้งที่ลับและที่แจ้ง เป็นผู้ควรแนะนำสั่งสอนผู้อื่น และเป็นผู้ควรได้รับความเคารพของผู้อื่น และมีความหมายอย่างน้อย ๔ ประการ ดังนี้

๑.๑ เป็นผู้ควร คือ ผู้ทรงสั่งสอนสิ่งใดก็ทรงทำสิ่งนั้นได้ด้วย เป็นผู้มีศีลบริสุทธิ์

๑.๒ เป็นผู้ไกล คือ ผู้ทรงไกลจากกิเลสและบาปกรรม เพราะทรงละได้เด็ดขาดแล้ว
ทั้งโลก โกรธ และหลง

๑.๓ เป็นผู้หักซึ่งกำแพงล้อมสังสารวัฏ คือ ผู้ทรงตัดวงจรแห่งการเวียนว่ายตายเกิด
อยู่ในสังสารวัฏได้แล้ว

๑.๔ เป็นผู้ไม่มีข้อลี้ลับ คือ ผู้ทรงไม่มีบาปกรรมทั้งที่ลับและที่แจ้ง เป็นผู้ควรแนะนำ
สั่งสอนผู้อื่น และเป็นผู้ควรได้รับความเคารพของผู้อื่น

วิชาจรณสมปโน เป็นผู้ทรงเพียบพร้อมด้วยวิชา และจะระณะ คือ มีวิชาความรู้ตั้งแต่ระดับพื้นฐาน จนกระทั่งความรู้ระดับสูงสุด และมีจรณะความประพฤติดี ประพฤติได้ตามที่ทรงรู้ เช่น สำรวมในศีล เป็นต้น

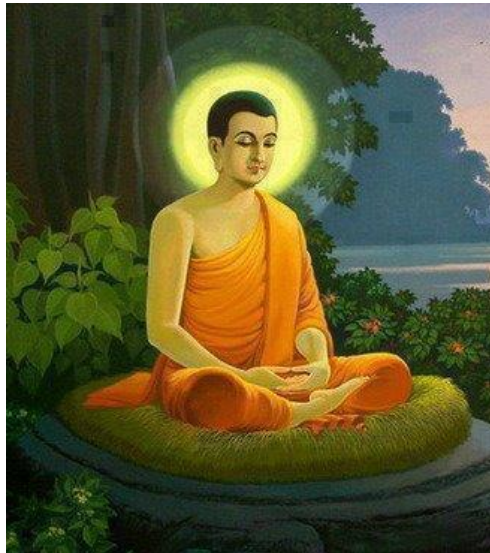
ภควา เป็นผู้มีโชค ผู้ทรงแจกแบ่งธรรม คือพระองค์ทรงเพียบพร้อมได้ด้วยคุณธรรมทั้งหลาย อันเป็นผลสัมฤทธิ์แห่งพระบารมีที่ทรงบำเพ็ญมา นับเป็นผู้มีโชคดีกว่าคนทั้งปวง เพราะพระองค์ทรงทำการใดก็ลุล่วงปลอดภัยทุกประการ ส่วน “ภควา” แปลว่า “ทรงแจกแบ่งธรรม” หมายถึง มีพระปัญญาล้ำเลิศ จนสามารถจำแนกธรรมที่ลึกซึ้งให้เป็นที่เข้าใจง่าย และมีพระกรุณาธิคุณจำแนกจ่ายคำสั่งสอนแก่เวไนยสัตว์ให้รู้ตาม

๒. พระปัญญาคุณ หมายถึง ปัญญาอันรู้แจ้งเห็นจริง และด้วยพระปัญญาที่ทรงตรัสรู้ได้จึงนำมาสั่งสอนให้มนุษย์ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ ตามบทพุทธคุณ ดังนี้

สมมาสมพุทโธ เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้ด้วยพระองค์เอง คือ ตรัสรู้ริยสัจ ๔ อันได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เป็นการค้นพบด้วยพระองค์เอง ไม่มีครู อาจารย์ เป็นผู้สอน

โลกวิทู เป็นผู้รู้แจ้งทางโลก คือ ทรงรอบรู้โลกทางกายภาพ เช่น โลกมนุษย์ สัตว์โลก สังขารโลก โอกาสโลก และทรงรู้โลกภายใน คือ ทุกข์ และการดับทุกข์

พุทโธ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน คือ พระองค์ทรงตื่นเองจากความเชื่อ และข้อปฏิบัติทั้งหลายที่ยึดติดกันมาผิดๆ ด้วยทรงรู้จักฐานะ คือ เหตุที่ควรเปรียบเทียบกับคนตื่นจากการหลับแล้วทรงปลุกผู้อื่นให้พ้นจากความมกมายด้วย พระองค์ทรงตื่นและเป็นอิสระจากอำนาจโลก โภคะ หลง แล้วทรงแจ่มใสเบิกบาน มีพระหทัยบริสุทธิ์สะอาด

ที่มา : <https://plus.google.com/+IdeaforlifeNet/posts/18vhUZFW8J>

๓. พระกรุณาคุณ หมายถึง ทรงมีพระเมตตา กรุณาสรรพสัตว์ในโลก ตามบทพุทธคุณ ดังนี้

อนุตตโร ปุริสทมมสารถิ เป็นสารถิผู้ทรงฝึกคนได้อย่างยอดเยี่ยม คือ พระองค์ทรงรู้นิสัย (ความเคยชิน) อุปนิสัย(มีแวว) อริมุตติ(ความถนัด) อินทรีย์(ความพร้อม) ของบุคคลระดับต่าง ๆ และทรงฝึกสอนด้วยเทคนิควิธีการที่เหมาะสมแก่ความเคยชิน แว่วถนัด และความพร้อมของเขาให้บรรลุผลเป็นจำนวนมาก

สถถา เทวมนุสฺสาน พระองค์เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายพระองค์ทรงประกอบด้วยคุณสมบัติที่ควรเป็นครูของบุคคลทุกระดับชั้น เพราะพระองค์ทรงรอบรู้ และทรงสอนคนได้ทุกระดับทรงสอนด้วยความเมตตาไม่ใช้เพื่อลาภและคำสรรเสริญ แต่ทรงมุ่งความถูกต้องและประโยชน์ของผู้เป็นใหญ่ ทรงสอนให้เหมาะสมกับอัธยาศัยของผู้ฟัง และทรงทำได้ตามที่ทรงสอน

สคโต เป็นผู้เสด็จไปดี คือ

เสด็จดำเนินตามอริยมรรคมีองค์แปดอันเป็นทางเดินที่ดี

เสด็จไปสู่พระนิพพานอันเป็นสภาวะที่ดียิ่ง

เสด็จไปดีแล้วเพราะทรงละกิเลสได้โดยสิ้นเชิง

เสด็จไปปลอดภัยดีเพราะเสด็จไปบำเพ็ญประโยชน์แก่สัตว์โลก

ที่มา : <https://pantip.com/topic/33311291>

ใบกิจกรรมที่ ๓

คำชี้แจง หลังจากศึกษาใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง พุทธคุณ ๙ เรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียน
ทำกิจกรรมตอบคำถามกิจกรรมที่ ๓ โดยเขียนคำตอบลงในช่องว่างให้ถูกต้อง
(๑๐ คะแนน)

๑. พุทธคุณ หมายถึง

.....

๒. ให้นักเรียนเขียนบทสวดมนต์ บทพุทธานุสสติ เป็นภาษาบาลี

อิตติปิโส ภะคะวา

.....

.....

.....

พุทธคุณ ๓

พุทธคุณ ๙

ข้อ ๓ (.....)	สมมาสมพุทโธ (.....) โลกวิทู (.....) พุทโธ (.....)
ข้อ ๔ (.....)	อรหัง (.....) วิชชาจรณสมุปบันโน (.....) ภควา (.....)
ข้อ ๕ (.....)	สัคโค (.....) อนุตตโร ปุริสทมมสารถิ (.....) สตุถา เทวมนุสสุสาน (.....)

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ มีจำนวน ๑๐ ข้อ ใช้เวลาในการสอบ ๑๐ นาที ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

๑. พุทธคุณ “ทรงเป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ” ตรงกับภาษาบาลีว่าอย่างไร

- ก. อระหัง
- ข. สุคะโต โลกะวิทู
- ค. วิชชาจะระณะสัมปันโน
- ง. สัมมาสัมพุทโธ

๒. “ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน” คำว่า ผู้ตื่น หมายถึงคุณด้านใดของพระพุทธองค์

- ก. พระเมตตาคุณ
- ข. พระกรุณาคุณ
- ค. พระปัญญาคุณ
- ง. พระวิสุทธิคุณ

๓. ข้อใด หมายถึง พระพุทธเจ้า ผู้ซึ่งเป็นศาสดา

- ก. พระรัตนตรัย
- ข. พระพุทธรูป
- ค. พระธรรม
- ง. พระสงฆ์

๔. การละได้ซึ่งกิเลสโดยสิ้นเชิง หมายถึง พระพุทธคุณ บทใด

- ก. พระเมตตาคุณ
- ข. พระกรุณาคุณ
- ค. พระปัญญาคุณ
- ง. พระวิสุทธิคุณ

๕. พระรัตนตรัย คือ แก้วอันประเสริฐ เหตุใดจึงกล่าวเช่นนั้น

- ก. พระพุทธเจ้าคือพระรัตนตรัย
- ข. พระรัตนตรัยเป็นแก้ววิเศษ
- ค. เป็นสิ่งที่ศาสนิกชนให้การเคารพบูชา
- ง. สิ่งที่เคารพสูงสุดในพระพุทธศาสนา

๖. คำสั่งและคำสอนของพระพุทธเจ้าจัดอยู่ในข้อใดของพระรัตนตรัย

- ก. พระไตรปิฎก
- ข. พระพุทธ
- ค. พระธรรม
- ง. พระสงฆ์

๗. ผู้ออกบวชในทางพระพุทธศาสนา ข้อใดคือ

- ก. พระรัตนตรัย
- ข. พระพุทธ
- ค. พระธรรม
- ง. พระสงฆ์

๘. องค์ประกอบพระรัตนตรัย มีอะไรบ้าง

- ก. พระปัญญาคุณ พระวิสุทธิคุณ พระมหากรุณาคุณ
- ข. พระไตรปิฎก พระธรรม พระสงฆ์
- ค. พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์
- ง. พระวินัย พระอภิธรรม พระพุทฺธ

๙. ข้อใด คือ ความหมายของธรรมคุณ

- ก. คุณธรรมอันดีงามของพระพุทธเจ้า
- ข. คุณลักษณะอันเพียบพร้อมดีงาม
- ค. คุณธรรมที่ตรัสรู้ได้ด้วยพระองค์เอง
- ง. คุณธรรมสูงค่าของพระธรรม

๑๐. การระลึกถึงพระพุทธคุณ คือ “พระพุทธเจ้าเป็นหนึ่งในองค์ประกอบพระรัตนตรัย” ตรงกับข้อใด

- ก. พระพุทธเจ้าคือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ควรเคารพบูชา
- ข. พระพุทธเจ้าเพียงองค์เดียวมีฐานะเป็นพระรัตนตรัย
- ค. พระพุทธเจ้าคือจุดเริ่มต้นของพระรัตนตรัย
- ง. พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาของพุทธศาสนา

เฉลยกิจกรรมชุดการสอน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

๑.	ข.	๒.	ข.	๓.	ข.	๔.	ก.	๕.	ค.
๖.	ง.	๗.	ค.	๘.	ข.	๙.	ข.	๑๐.	ก.

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

๑.	ง.	๒.	ง.	๓.	ค.	๔.	ค.	๕.	ง.
๖.	ค.	๗.	ง.	๘.	ค.	๙.	ง.	๑๐.	ค.

เฉลยใบกิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง หลังจากศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง พระรัตนตรัย เรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียน
ตอบคำถามกิจกรรมที่ ๑ โดยเขียนคำตอบลงในช่องว่างให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

๑. พระรัตนตรัย หมายถึง ...**แก้วอันประเสริฐ หรือสิ่งที่มีค่า ๓ ประการ**.....

๒. แก้วอันประเสริฐ ประกอบด้วย ...**พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์**.....

๓. พระพุทธ หมายถึง ...**องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ซึ่งทรงเป็นศาสดาของพุทธ**.....

๔. พระธรรม หมายถึง ...**หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า**.....

๕. พระสงฆ์ หมายถึง ...**หมู่สาวกของพระพุทธเจ้า , ผู้ออกบวช**.....

๖. นักเรียนเกี่ยวข้องกับพระรัตนตรัยในชีวิตประจำวันได้อย่างไร ตอบมา ๕ ข้อ (๕ คะแนน)

.....**ไหว้พระก่อนออกจากบ้าน**.....

.....**ไหว้พระที่โรงเรียน หรือที่ทำงาน**.....

.....**ไหว้พระเมื่อทุกข์ใจ**.....

.....**ไหว้พระก่อนนอน**.....

..... **ฯลฯ**.....

เฉลยใบกิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำพยัญชนะที่อยู่หน้าข้อความด้านขวา ไปเติมในวงเล็บหน้าข้อความที่มีความสัมพันธ์กัน (๑๐ คะแนน)

(..... ช) ๑. พระพุทธ	ก. พระไตรปิฎก
(..... ภ) ๒. พระธรรม	ข. แก้วสามประการ
(..... จ) ๓. พระสงฆ์	ค. บทสวดสรรเสริญพระคุณอันประเสริฐ
(..... ข) ๔. พระรัตนตรัย	ง. สังฆะธรรมแห่งชีวิต
(..... ง) ๕. อริยสัจ ๔	จ. ผู้ออกบวช
(..... ณ) ๖. สาวกของพระพุทธเจ้า	ฉ. กิจวัตร ขอบปฏิบัติ ผู้ออกบวช
(..... ญ) ๗. มุขปาฐะ	ช. พระพุทธเจ้า
(..... ฉ) ๘. พระธรรมวินัย	ซ. คัมภีร์บันทึกพระธรรมคำสอน
(..... ณ) ๙. ทุกข์และวิธีการดับทุกข์	ฌ. อริยสัจ ๔
(..... ช) ๑๐. พระไตรปิฎก	ญ. สืบทอดธรรมะด้วยวิธีท่องจำ
	ฎ. ผู้ตัดแล้วซึ่งกิเลส
	ฏ. พระสงฆ์

คิดไม่ออก

เฉลยแบบฝึกหัด

๒๒

เฉลยใบกิจกรรมที่ ๓

คำชี้แจง หลังจากศึกษาใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง พุทธคุณ ๙ เรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียน
ทำกิจกรรมตอบคำถามกิจกรรมที่ ๓ โดยเขียนคำตอบลงในช่องว่างให้ถูกต้อง
(๔ คะแนน)

- พุทธคุณ หมายถึง คุณอันประเสริฐของพระพุทธเจ้า
- ให้นักเรียนเขียนบทสวดมนต์ บทพุทธคุณ เป็นภาษาบาลี
อิติปิโส ภะคะวา อะระหัง สัมมา สัมพุทโธ วิชชา จะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะ
อนุตตะโร ปริสสะทัม มะสาระถิ สัตถา เทวมนุสสานัง พุทโธ ภะคะวา ติ

พุทธคุณ ๓

พุทธคุณ ๙

ข้อ ๓ (<u>พระปัญญาคุณ</u>)	สมมาสมพุทโธ	(<u>เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้ด้วยพระองค์เอง</u>)
	โลกวิทู	(<u>ทรงรอบรู้โลกทางกายภาพ</u>)
	พุทโธ	(<u>ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน</u>)

ข้อ ๔ (<u>พระวิสุทธิคุณ</u>)	อรหัง	(<u>เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้ด้วยพระองค์เอง</u>)
	วิชาจรณสมปนโน	(<u>ทรงรอบรู้โลกทางกายภาพ</u>)
	ภควา	(<u>ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน</u>)

ข้อ ๕ (<u>พระกรุณาคุณ</u>)	สุคโต	(<u>เป็นผู้เสด็จไปดี</u>)
	อนุตตะโร ปุริสทมมสารถิ	(<u>เป็นสารถิผู้ทรงฝึกคนได้อย่างยอดเยี่ยม</u>)
	สตุถา เทวมนุสสาน	(<u>พระองค์เป็นศาสดาของเทวดาและ</u>)

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (๒๕๕๑) **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง**

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ญาณสังวร (เจริญ สุวฑฒนมหาเถร), สมเด็จพระ. (๒๕๔๑). **ความหมายแห่งพระรัตนตรัย.** กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์หมางกุฎราชวิทยาลัย.

พิจิตร ฐิตวณโณ,พระสาสนโสภณ. (๒๕๕๕) **มัทศจรย์แห่งพระรัตนตรัย.** พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์กรีนปัญญาญาณ.

มนัส กิตตสาโร,พระมหา. (๒๕๕๑). **พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑.** พิมพ์ครั้งที่ ๕ กรุงเทพฯ :

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

ว. วชิรเมธี. (๒๕๕๑). **ธรรมศักดิ์สิทธิ์.** พิมพ์ครั้งที่ ๕ กรุงเทพฯ : อมรินทร์ธรรม.

วิทย์ วิศทเวทย์. และเสฐียรพงษ์ วรรณปก. (๒๕๕๑). **พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑.** พิมพ์ครั้งที่ ๙

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์

สุวิทย์ มูลคำ. และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. (๒๕๔๐). **ผลงานทางวิชาการ สู่...การเลื่อนวิทยฐานะ.**

กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

แสง จันทร์งาม. (๒๕๕๒). **อริยสัจ ๔ หัวใจของพระพุทธศาสนา.** กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์บุ๊คส์.